

Devrimci Mücadeleye Adanan Yaşamlar

Elif Çağlı

Mark **Sist**
Sınıf Mücadelesinde **Tutum**

Devrimci Mücadeleye Adanan Yaşamlar

Elif Çağlı, 28 Haziran 2016

<http://marksist.com>

e-broşür dizisi: 10

Kapitalizmin tarihsel krizine bağlı olarak dünya ölçeğinde yayılan otoriterleşme ve emperyalist savaş koşulları, işçi sınıfı devrimcilerinin önüne olağan dönemlere kıyasla çok daha ağır görevler koyuyor. Tarihin bu tür kesitleri, devrimci inanç ve iradenin, örgütsel bağlılığın sınıandığı dönemlerdir. Böylesi dönemlerde, işçi sınıfının mücadele tarihindeki ilham verici örnekleri hatırlamak ve en zor koşullara meydan okuyarak devrimci yükseliş için hazırlanan önderlerden ders almak büyük bir önem kazanır. Bu bağlamda, işçi sınıfının devrimci nderi Lenin'in, onun en yakın mücadele yoldaşı Krupskaya'nın ve benzeri Bolşeviklerin devrime adanmış yaşamları unutulmaz ve unutulmamalıdır.

Devrimci mücadele içinde oluşan nderlik

Lenin ve Krupskaya'nın işçi sınıfının mücadelesine adanmış yaşamları, bu konudaki pek çok ciddi biyografik çalışmanın yanı sıra Krupskaya'nın anıları sayesinde dnden bugüne ışık tutuyor. Lenin'le birlikteilmekilmek örülen örnek bir devrimci mücadele ve yaşamdan doğrudan damıtılmış bu anılar özel bir önem taşıyor. Nadejda Krupskaya (1869-1939), daha gençlik yıllarında arlık Rusyası'nın zor koşullarında Petersburg'da devrimci hareket içinde yer alan bir militandır. 1894 yılında Sibiryada sürgündeyken Lenin'le karşılaşır ve Lenin'in yaşam ve mücadele yoldaşı olarak yıllarını Bolşevik örgütlülüğü inşa etmeye adar.

Krupskaya'nın kaleme aldığı anılar, onun Lenin'le karşılaştığı 1894 yılından Ekim Devriminin gerçekleştiği 1917 yılına uzanmakta ve 1919 yılına dair bazı anlatımlarla son bulmaktadır. Kuşkusuz ki, tüm bu zaman dilimi Bolşevik mücadele açısından muazzam derecede tarihsel bir önem taşır. Çünkü söz

konusu yıllar, işçiler arasında kitle hareketinin gelişimine, yeraltı faaliyetinin en zor koşullarında çelikleşmiş güçlü ve sağlam bir devrimci işçi partisinin yaratılışına, işçi sınıfının devrimci bilincinin ve örgütünün güçlenişine sahne olmuştur. Bu tarihsel dönem, Lenin ve Bolşevikler öncülüğünde proleter sosyalist devrimin zaferiyle sonuçlanan mücadelelerin dönemidir.

Lenin ve Krupskaya'nın Ekim Devrimini önceleyen ikinci mültecilik yıllarının (1906-1917), bu mücadeleler tarihi içinde ayrı bir yeri vardır. Zira bu yıllar, emperyalist savaş ortamında işçi sınıfı partilerindeki oportünizmin İkinci Enternasyonalin çöküşüne yol açtığı, dünya proletaryasının tamamen yeni sorunlarla karşılaştığı ve yeni yollar bulunmasının zorunlu olduğu, nihayet işçi devriminin ve yeni bir enternasyonalin doğumunun mayalandığı bir dönemdir. Bütün bu dönem boyunca verilen mücadele derinlemesine kavranmadan, Lenin'in Ekim Devriminin ve dünya devriminin önderliğine yükselişinin kavranamayacağını ifade eder Krupskaya. Çünkü önderler mücadelelerin içinde biçimlenir, mücadelelerin içinden çıkarlar ve güçlerini bu mücadelelerden alırlar. Özetle vurgulamak gerekirse, Lenin'in yaşamıyla mücadelesinin nasıl iç içe dokunduğunu anlamadan, işçi sınıfını zafere ulaştıran Bolşevik tarzı kavramak da asla mümkün değildir.

Yaşama ve mücadeleye bağlılık

Lenin ve Krupskaya'nın sıklıkla vurguladıkları üzere, bir Bolşevik düşünce berraklığına, gerçeği görme yetisine ve kendini boş hayallere, sol lafazanlığa kaptırmama gibi sağlam özelliklere sahip olmalıdır. Devrimci kişiliği bu gibi özellikler temelinde gelişen Lenin'in devrimci iradesi ve devrimci kararlılığı, dün olduğu üzere bugün de tüm sınıf devrimcilerine örnektir. Genelde Asyatik geçmişin derin etkileri nedeniyle kişilerin yaşamında plansızlığın, savrukluğun, tembelliğin ağır bastığı Rusya gibi bir ülkede, Lenin, Krupskaya, Sverdlov vb. gibi Bolşevik öncüler yalnızca dönemlerine değil geleceğe de örnek teşkil eden yeni ve aydınlık bir yol açmışlardır. İşlerin örgütlenme ve yürütülme tarzında Rusya'nın Asyatik geçmişiyle benzer izler taşıyan Türkiye'de de, sınıf devrimcilerinin açılan bu yoldan yürümeleri mücadelenin olmazsa olmazıdır. İşte bu gelenek, Marksist Tutum çizgisinin de mayasını ve gelişiminin özünü oluşturuyor.

Hangi iş söz konusu olursa olsun, güzel ve sağlam bir sonuç elde edebilmek için yeterli çaba sarf edilmeli, ter akıtılmalı, sabırla ve özenle amaca doğru

yol alınmalı. Devrimci mücadelenin geneli ve devrimci kişiliğın oluşturulması açısından da aynı kural geçerlidir. Sabırsız, plansız, özensiz ve azimsiz tarzda iş yapanın anlamlı bir devrimci ürün vermesi ve kendi devrimci dönüşümünü arzulan şekilde başarması asla mümkün olmayacaktır. Tembel ve plansız insan her zaman başarısızlığına bahaneler uydurma peşinde olur, performans düşüklüğünün suçunu hep koşulların olumsuzluğuna, dönemin zorluğuna, motivasyon eksikliğine vb. yükler. Sanki devrimci mücadele yalnızca kolay koşullarda ve kolay dönemlerde yürütülmüş gibi!

Bu gibi konularda da Lenin'in yaşamı ve mücadelesi önde gelen bir örnektir. Mücadele aşkıyla ve yaşam coşkusuyla, çalışma azmiyle dolu bu devrimci insan, aslında kendini ne meşakkatli koşullarda var etmiş, nice sıkıntılara, yokuşa ve sinir bozucu durumlara göğüs germiştir. Yurt dışındaki mültecilik yılları son derece yorucu ve yıpratıcı yıllardır. Ne var ki Lenin, her türlü zorluğa rağmen gerektiğinde sınırlarını çelik gibi germesini bilen ve hiçbir şeyin mücadele azmini ve devrimci kararlılığını kemirmesine izin vermeyen örnek bir Bolşeviktir. O nedenle o zorlu yıllar, Lenin'den kararlı bir önder ve kitleleri zafere ulaştırmak için ihtiyaç duyulan öncü savaşıyı yaratmıştır.

Krupskaya, ikinci mültecilik döneminde yurt dışında geçen yılların (1906-1917), tüm yıpratıcı yönlerine karşın, Lenin'i bir nebze bile değiştirmedini anlatır. Lenin tüm zorluklara meydan okuyarak, sırasında bir göz odada az bir yemekle günü geçirmiş fakat yine eskiden olduğu gibi yoğun ve yöntemli çalışmasını sürdürmüştür. Örgütsel sorunlarda en küçük ayrıntıya aynı titiz ilgiyi göstermiştir. Yüz yüze gelinen gerçekler ne kadar acı olursa olsun, onları olduğu gibi kabul ederek mücadeleyi ve yaşamı sürdürme yeteneğinden hiçbir şey yitirmemiştir. Sorunlar ne denli kahredici de olsa, hiçbir zaman kendisini aldatmamak İlyiç'in bir özelliğiydi der Krupskaya. Yanı sıra, Lenin elde edilen başarılarla asla sarhoşluğa kapılmamış ve her zaman bir sonraki zor adımın planlanmasına odaklanmıştır.

Devrimci tutum alışması yalnızca gençlik dönemine özgü bir keskinlik olarak algılayan ve yıllar ilerledikçe devrimci öfkesini yitiren kişiler az değildir. Zamanla duyguları körelen ve içten içe çürüyen yarım yamalak sosyalistlerin aksine, iyi bir Bolşevik militan, içindeki devrimci ateşi her daim körüklemesini bilir. Nitekim Lenin de, zor yıllara rağmen oportünizmle ve her türlü döneklikle hep aynı heyecan ve tavizsizlikle savaşmıştır. Zaman ilerledikçe Lenin'in baskı ve sömürüye karşı duyduğu derin nefret daha da büyümüş

ve yaşamını tereddütsüz biçimde proletaryanın davasına adanmıştır. Aynı derin inançla bu yola baş koyan Krupskaya, Lenin'in tüm yaşamının bu davaya bağlı olduğunu hatırlatır. Bu varoluş şekli, Lenin için, başka türlü mümkün olmayacak derecede doğaldır ve sınıf devrimciliğinin içselleştirilmesi işte bu şekilde tüm tereddütleri dışlayan bir yaşam ve mücadele algısında somutlanır.

Lenin, devrimci mücadeleyi yaşam sevinci ve geniş bir bilgilenme tutkusuyla birleştirmeyi başaran örnek bir komünisttir. Onun ufkunu genişletme çabası, Hegel veya Kant gibi felsefecilerden dönemin ünlü romancıları Tolstoy'a, Puşkin'e vb. uzanan zenginliktedir. Sınıf devrimciliğini kavrayamayan ve yaşam-mücadele çizgisini kuru bir devrimcilik, yapay bir ciddiyet olarak algılayan küçük-burjuvalar Lenin gibi komünistlerin iç zenginliğini asla anlayamazlar. Nitekim Krupskaya, henüz Lenin'i tanımadığı dönemde, bu tipolojide birinin onu kendisine ömründe bir kez bile roman okumamış ve yalnızca ciddi kitaplar okuyan biri olarak tanıttığını belirtir. Daha sonra Lenin'i yakından tanıyan Krupskaya, bu söylentinin aslında ne denli uydurma olduğunu anlayacak ve Lenin'in hoşlandığı klasikleri gece dinlenme saatlerinde defalarca okuduğuna bizzat tanık olacaktır.

Devrimci inanç ve kavrayışını bu zenginlikte üretmesini başaran Lenin, devrimci kararlılık ve azim söz konusu olduğunda, çalışmasına engel olabilecek unsurları gözünü kırpmadan bir yana itecek bir ustalığa da sahiptir. Üstelik daha genç yaşlarından itibaren kendisini bu yönde eğitmiştir. Örneğin, "okul çağındayken buzda kaymayı severdim, ama beni yorup uykumu getirdiği için çalışmalarımı engelliyordu, bu nedenle bıraktım" diye anlatır Krupskaya'ya. Lenin'in örneklediği ve öğütlediği üzere, bir Bolşevik asla çok çalışmaktan korkmamalı ve çalışkanlığını planlılık ve süreklilik temelinde sürdürüp geliştirmelidir.

Lenin'in devrimci mücadele açısından seve seve göze aldığı fedakârlıklar konusunda Krupskaya çok çarpıcı örnekler aktarır. Lenin, davaya engel olduklarını gördüğü en yakın dostlarından bile ayrılma kararlılığını göstermiştir. Buna karşın, eğer mücadele için gerekliyse, dünkü siyasal rakiplerine tereddüt etmeden yeniden ve yoldaşça yaklaşmasını da bilmıştır. Bu siyasal esneklik ilkesiz bir ödün değildir ve yoldaşça yakınlaşma devrimci eleştiri bağlamında söylenmesi gerekenin açıkça ve lafı dolandırmadan söylenmesini asla dışlamaz. Bir sınıf devrimcisi, özelde çevresindeki insan ilişkilerini çalışma-

larını aksatmayacak bir sıklıkla düzenlerken, örgütsel açıdan insan ilişkilerinde son derece esnek, girişken ve insan dostu olabilmelidir. Bu konuda olumlu ve olumsuzundan çeşitli örnekler hatırlanabilir.

Örneğin Rus devrimcilerinin çeşitli Avrupa ülkelerinde geçirdiği mültecilik yılları çok sayıda insanı Rusya'daki mücadeleden kopartıp köksüzlüğe, boşluğa ve yozlaşmaya sürüklemiştir. Oysa Lenin ve Krupskaya, Rusya'da bağlantılı oldukları kişilerle her zaman sıkı ve sürekli bir ilişkiyi sürdürmüşlerdir. Kilometrelerce uzakta olsalar da Bolşeviklerin yurt dışı ziyaretlerini, yurt dışı çalışma ve toplantılarını bizzat örgütlemişlerdir. Krupskaya, Lenin'in hemen her mektubunda, Rusya'daki yoldaşlardan işçilerle daha çok ilişkiler kurmaları talebinde bulunduğunu ve devrimci bir örgütün gücünün onun ilişkilerinin sayısına bağlı olduğunu vurguladığını hatırlatır.

Küçük-burjuva devrimcisi, yaşama mücadeleyi iç içe dokumanın komünist insanı varetmek açısından ne denli elzem olduğunu kavrama yetisine sahip değildir. Bu tipoloji, devrimciliği yaşamın ilerleyişine sindirilmiş bir mücadele olarak kavrayamadığından keskinliği yapaydır ve neticede bu yapaylık çeşitli düzeyde kırılmalara yol açar. Olağan dönemlerde fark edilmeyen bu tür olumsuz özellikler zor günlerde hemen ortalığa seriliverir. Kişilerin bu temelde yaşadığı örgütsel kopuşların öncesinde, devrimci mücadeleden ruhsal uzaklaşma halini sol lafazanlıkla ve çevresindekilerin devrimciliğini yeterli bulmama tepkisiyle örten bir psikoloji gelişir. Somut eylem yapma olanakları aşırı biçimde kısıtlanan siyasal sürgünler de, içine düştükleri atalet durumuyla başa çıkamamaları halinde benzer psikolojiler geliştirebilirler. Bu duruma sürüklenenlerin, kopuş öncesi oluşan zayıflıklarını keskin devrimci söylemlerle örtmeye çalıştıkları sıkça rastlanan bir durumdur. Bu gibi halleri yansıtan geçmişe ve günümüze dair çeşitli örnekler mevcuttur.

Netice olarak sınıftan kopukluk devrimci lafazanlığı besler. Gerçek devrimci faaliyetin olmadığı koşullarda lafazanlığa dayanan bir aşırı solculuk gelişebilir. Sınıfın canlı yaşamının yapay olana geçit vermeyen doğal kontrol mekanizmasından yoksun kalanlar, kendilerini tatmin için keskinleşebilirler. Fakat gericilik döneminde boşlukta aşırı sol laf üretenler, canlanma dönemi geldiğinde işçi sınıfının yükselen mücadelesine devrimci tarzda ayak uyduramazlar. Böyleleri ya tamamen mücadelenin dışına düşmekte ya da reformist dalgalara kapılıp alabildiğine sağa savrulmaktadırlar. Çeşitli örnekler incelenecek olursa, bu tipolojinin genelde hep uçlarda oynadığı görülecektir.

Bunlar devrimcilik adına yaşamdan kopar, fakat yaşamdan koştukça da devrimciliği inkâr noktasına sürüklenirler. Oysa bir sınıf devrimcisi, kendisini gerçekte tarihi yapacak olan işçi sınıfının üstünde ve ondan kopuk görmediğinden ayakları yere basar. Mücadeleyi ilerletmekten ne denli onur duyuyorsa, insan yönünü geliştirmekten, doğadan zevk almaktan ve böylece kendini yenilemekten aynı derecede zevk almasını bilir. İşte mücadele boyunca asıl önemli olan, komünist kişinin bu yetilerini ilerleyen yıllara rağmen yitirmemesi, sol memenin altındaki cevahiri karartmamasıdır.

Krupskaya, yaşanan onca acı olaya ve sürgünlüğün yıpratıcı etkilerine karşın Lenin'in doğadan, baharda korulardan, dağ yollarından ve göllerden, büyük kentlerin gürültüsünden ve işçi sınıfı kalabalıklarından eskisi gibi zevk aldığını anlatır. Yalnızca Lenin değil, gerçek bir komünist olmayı başarabilmiş tüm yoldaşları mücadeleyi ve çok çeşitli yönleriyle yaşamı dolu dolu seven insanlardır. Krupskaya da böylesi Bolşeviklerin önde gelenlerindedir. Onun Lenin'i ve devrimci mücadeleyi anlatırken satırlarına eklediği şu yaşam sevinci buna örnektir: Sürgünde kışın donundan sonra doğa gürültülü yaşamıyla bahara dönüşürdü. Egemenliği güçlenirdi doğanın. Güneşin batışı, baharın tarlalarda oluşturduğu geniş su birikintilerinde yüzen yaban kuşları. Lenin'le birlikte koruluğun kıyısında durur, derenin şırıltısını ve kekliklerin çiftleşme çağrılarını dinlerdik...

Sınıf içinde Bolşevik tarzda çalışmak

Sınıf içinde devrimci çalışmayı başarıyla yürütebilmek için işçi sınıfının günlük yaşantısını, işçilerin çalışma ve yaşam koşullarını, işçi kitlelerinin ruh halini yakından bilmek ve derinden hissetmek şarttır. Bolşevik tarzda çalışma, küçük-burjuva devrimcisinin aniden parlayıp sönen koşturmacasından veya sınıftan kopuk kahramanca işler yapma anlayışından tamamen farklı bir niteliğe sahiptir. Her zaman vurguladığımız gibi, Bolşevik çalışma tarzı uzun soluklu, planlı, sabırlı ve azimli bir mücadele anlayışına dayanır. Sınıf devrimcileri, ilişkiye geçtikleri işçilere, onların mücadeleciler dostları olduklarını en sıcak ve en içten biçimde hissettirerek işçilerin güvenini kazanırlar. İşçilerin sıradan ve küçük görünen ekonomik talepleri için mücadelelerine sahip çıkarak sınıfın kitleleriyle bağlar kurmayı başarırlar. Bunu kavrayamayan ya da başaramayanlar, işçileri devrimci hedeflere doğru ilerletmeye de muktedir olamazlar. Bu konularda Lenin'in ortaya koyduğu pratik ve gelecek kuşaklara

aktardığı dersler son derece eğitici dir.

Krupskaya, işçi çalışmasında onları uyandırmak için gereken ekonomik ajitasyona Lenin'in ne denli önem verdiğini hatırlatır. Lenin'in 1895 yılında yazdığı "Fabrikalardaki İşçilerden Para Cezası Kesilmesine İlişkin Kanun Üzerine Bir Açıklama" adlı broşür bu konuda çarpıcı bir örnek oluşturur. Lenin bu broşürde, ortalama bir işçiye nasıl yaklaşılabileceğinin ve onları ekonomik taleplerinden hareketle adım adım devrimci siyasal mücadelenin kaçınılmazlığı sorununa yönlendirmenin parlak bir örneğini ortaya koymuştur. İşçiler son derece açık dille yazılmış bu broşürü büyük bir ilgiyle okurlarken, aydın kesimden gelenler ise broşürü donuk ve sıkıcı bulmuşlar ve bir kenara itmişlerdir. Krupskaya, kendi mücadele tarihlerinden daha pek çok çarpıcı örnekler verir. İşçilere çay molası olanağı sağlama ve onlara iş sırasında kısa süreli dinlenme hakkı elde etmeye yönelik bir kampanya şeklinde başlayan Bolşevik çalışmalar zaman içinde gelişmiş ve neticede devrimci koşulların da oluşmasıyla işçi kitleleri Bolşevik Partinin öncülüğünde Çarlığı yıkıp işçi iktidarını kurmuştur.

Mücadelede teori ile pratiği birleştirmeyi, propaganda ve ajitasyon çalışmasını tek boyutluluğa düşmeden devrimci bir denge sağlayarak yürütmeyi başarmak şarttır. Lenin her vesileyle tek taraflı olmanın temel bir hata olduğunu belirtmiştir. Sınıfın öncü unsurlarına devrimci bilinç taşımak adına mücadeleden kopuk bir "devrimci eğitim" noktasına sürüklenenler, olsa olsa, sekter ve kendi içine kapalı küçük çevreler yaratabilirler. Ters uçta ise, sınıfı uyararak üzere yürütülen ekonomik ajitasyon çalışmasını mutlaklaştıran ve işçilerin siyasal eğitimini sendikal bir aydınlatma faaliyetine indirgeyen ekonomizm eğilimi yer alır. Bütün bu eğilimler vaktiyle RSDİP (Rus Sosyal Demokrat İşçi Partisi) temelinde yürüyen mücadelede somutlanmıştır. Ekonomizm eğilimini eleştiren Lenin, diğer uçta yer alan sınıftan kopuk aydın eğilimine karşı da ödünsüz biçimde mücadele yürütmüştür.

Lenin, 1900'lerin başlarında işçiler arasındaki sosyalist faaliyette Rus sosyal demokratlarının kendilerini yalnızca propaganda çevreleri oluşturmakla sınırladıklarını belirtir. Kitleler arasında ajitasyona başlandığında ise bu defa diğer aşırı uca gidilmiş ve ekonomizme kayılmıştır. Şurası kesindir ki, işçiler mücadeleye kitabi bilgilerin dayatılmasıyla değil, onların yaşam ve çalışma koşullarını ve duygularını bilerek ve bu sayede onlara doğallığı içinde önder olarak çekilebilirler. Ne var ki bunu başarmak adına işçileri yalnızca ekono-

mik mücadele çerçevesinde bilinçlendirip örgütleyenler ise, en iyi ihtimalle devrimci sendikacılık yapmaktan öteye geçemezler. Oysa sınıf devrimcilerinin görevi, işçilerin ekonomik ve yakıcı taleplerini sınıfın kitlesini mücadeleye sevk edecek bir kaldıraç olarak kullanabilmektir. Ekonomik mücadele sayesinde öne çıkan işçileri devrimci bilinçle donatarak sınıfın devrimci partisini inşa etmektir.

İşçi sınıfının devrimci partisi, Marksizm temelinde ve sınıf mücadelesinin yasaları gereğince örgütlenen bir partidir. Böyle bir partinin inşası, sınıfın öncü unsurlarını devrimci bilinçle donatıp örgütlemeyi ve bu faaliyete adanmış kadroları gerektirir. Böyle kadrolar da ancak sınıf temelli bir mücadele içinde ve devrimci bir örgütlenmede mutlaka olması gereken gönüllü bağlılık ve disiplin anlayışı sayesinde yetişebilirler. Bu nokta son derece önemlidir, zira günümüzde Stalinizm eleştirisinden yola çıkıp neticede Leninist parti anlayışını reddeden sosyalistlerin sayısı hiç de az değildir. Oysa Stalinizm altında yaşanan olumsuzluklar, devrimci sınıf örgütlenmesinde gerekli olan işleyiş kurallarının inkârı için asla haklı bir neden oluşturamaz.

Aslında nereden bakılırsa bakılsın, devrimci parti kurallarının inkârının altında küçük-burjuva okumuşların ideolojik sınıf tavrı yatmaktadır. Bu tür unsurlar ne tam bir sınıf devrimcisi olabilmekte ne de sosyalistlik iddiasından vazgeçmektedirler. Okumuşların üzerine sindirilen burjuva ideolojik etkilerden arınamayan biri, zorlu sınıf mücadelesinin devrimci parti yaşamına dayattığı kararlılık ve adanmışlığı fuzuli disiplin olarak algılayacaktır. Ve de bu marazi özelliklerine rağmen devrimci örgütlere musallat olduğunda, orada yalnızca kendini mutlu edecek bir işleyiş arayacaktır. Böyleleri, ileri sürdükleri bahaneler her ne olursa olsun, partiyi kapitalizme karşı mücadele yürüten bir örgütte olması gereken sıklığı içinde değil de, üyelerini hoşnut edecek gevşek bir sosyal kulüp olarak kurgulamaya yatkındır.

Oysa gönül ferahlığıyla vurgulamak gerekir ki, Leninist parti anlayışının tüm işleyiş kuralları (disiplin ihtiyacı, demokratik merkezîyetçi işleyiş vb.) işçi sınıfının devrimci mücadelesini başarıya ulaştırma amacından kaynaklanır. Ve kesinlikle bu amacın dışında kerameti kendinden menkul kurallar ve dayatmalar olamaz. Devrimci parti, sınıfın kendi devriminde başarıya ulaşabilmesi için zorunlu olan bir araçtır ama yalnızca araçtır. Aracın amaçlaştırılması, her alanda olduğu gibi parti söz konusu olduğunda da kesin bir yozlaşma belirtisidir. Proleter devrim amacını benimseyen ve gerçek öznenin işçi sınıfı

olduğunu içtenlikle kavrayan kadrolar, ancak bunlar demokratik merkezizetçiliğin ve parti içi demokrasinin ne olduğunu ve sağlıklı biçimde nasıl işleme- si gerektiğini bilebilirler.

Marksizm, tarihi kitlelerin yaptığına derinden inanır ve kapitalist toplum söz konusu olduğunda da işçi sınıfının devrimci tarihsel misyonunu ödünsüz biçimde savunur. Proletaryanın kapitalist sömürü düzenine son verecek tarihsel eylemini başarıyla yerine getirebilmesi için, öncü nitelikte bir devrimci sınıf partisine sahip olması mutlak bir gerekliliktir. Partinin görevi, mücadelede öncü bir rol oynamak, sınıfı devrimci bilinçle donatıp örgütlemek ve onun mücadeleciliğini geliştirerek pekiştirmektir. Ne var ki mücadeleyi ilerletmek yalnızca kadroların iradi çabasıyla olabilecek bir iş değildir. Kitleleri mücadeleye çekecek nesnel koşulların olgunlaşması gerekir. Kitleler olağan burjuva yönetim dönemlerinde burjuva partilerin oy tabanını oluşturur ve reformcu seçenekleri deneyip tüketmeden de devrim yoluna destek vermezler. O nedenle sınıfın devrimci partisinin geniş işçi-emekçi kitlelere sesini duyurabilmesi, onları kucaklayabilmesi için nesnel koşulların olgunlaşması, devrimci bir durumun oluşması şarttır.

Bu husus ne denli kesin bir kurala, gelecek için hazırlanmayan bir partinin kendini devrimci fırtınanın orta yerinde birdenbire yoktan var edemeyeceği de o denli kesin bir kural oluşturur. Sınıfın öncü partisini inşa etmek için, sınıf mücadelesinin görece durgun seyrettiği dönemlerden başlayarak planlı ve kararlı bir hazırlık çalışması yürütülmelidir. Bu konuda işçi sınıfının mücadele tarihi boyunca yaşanmış olumlu-olumsuz deneyimlerin dersleri günümüze de ışık tutuyor. En önemli birkaç hususu kısaca vurgulamak gerekirse, birincisi böyle bir hazırlık faaliyeti olağan parlamenter rejimden olağanüstü burjuva işleyişlere dek tüm siyasal koşullar altında devam ettirilebilmeli. İkincisi, bütün bu hazırlık dönemi son derece azimli, devrimci mücadele konusunda alabildiğine inatçı ve hedefe kilitlenmiş kadroları şart koşuyor. Son bir husus olarak, gericilik günlerinde kaçınılmaz olarak az sayıda öncü işçiye kapsayabilen devrimci örgütlenme çabasının, devrimci fırtınanın patlak verdiği dönemde kitleleri harekete geçirebileceğini asla unutmamak gerekiyor. Marksizmin tarihsel iyimserliği bu konuda da sınıf devrimcilerinin yolunu aydınlatıyor.

Devrimci siyaset doğru kavranmalı

Devrimci mücadelenin içinde bulunduğu durumla ulaşması gereken hedef arasındaki muazzam farklılık düşünülürken, işçilerin devrimci siyaseti son derece zor ve karmaşık görünebilir. Oysa her aşamada kavranması gereken ana halkaya odaklanıp taş üstüne taş koyarak ve aydınların icadı olan battal projelerle günü tüketmek yerine, her adımda yapılması gerekeni yaparak neticede inanılmaz bir yol alınabilir. Lenin okumuşların karmaşık görünümü laf ebeliğini eleştirerek, sade ve düz ama gereken cüretkârlığı içeren politikaların her zaman en iyi politika olduğunu belirtir. Varılması gereken hedefe ulaştıracak devrimci strateji ve program belirlendikten sonra, ilkelere bağlı ve taktiklerde esnek bir mücadele anlayışı sınıfı başarıya taşıyabilir. İlkelere dayanan politika, kimilerinin sandığı üzere soyut bir teori değil bizzat mücadelenin içinde ete kemiğe bürünen devrimci pratiktir. Mücadelede küçüğünden büyüğüne her türlü başarı, en iyi ihtimallerin gerçekleşeceğine bel bağlayan kof bir iyimserlikle değil, en kötü olasılıkları hesaba katarak oluşturulan planlar sayesinde elde edilebilir.

Marksist politika bilimsel temellerden yükselen bir gerçekçiliğe dayanır. Fakat devrimci mücadeleyi ilerletmek için yalnızca gerçekçi bir durum tespiti yetmez; çıtayı yükseltecek, rutinizme ve kalıpcılığa meydan okuyacak gelecek tasavvurlarına ihtiyaç vardır. Yakın mücadele yoldaşlarının aktarımlarından bilindiği üzere, Lenin daima gerçeklerin somut tahliline dayanmış fakat mücadeleyi ilerletmek için de gözünü ileriye dikmiş ve avantajlı olasılıkları gerçeğe dönüştürecek tasavvurlarda bulunmuştur. Devrimci hayallerle de beslenen devrimci gerçekçilik, kapitalist düzene karşı zorlu mücadeleyi yürütmek için ihtiyaç duyulan yaşam pınarıdır. Bu yaşam pınarından beslenen sınıf devrimcisi güçlü ve moralli olur ve her türlü güçlüğü, sınıf dışı etkilere karşı koyarak yoluna devam eder.

Toplumsal yaşam hiçbir sınıf için diğer etkilere kapalı bir fanus değildir. Bu yasa işçi sınıfı ve onun örgütleri için de fazlasıyla geçerlidir. Bilinmelidir ki, sınıfın devrimci partisi bile diğer siyasetlerin etkisine, burjuva ve küçük-burjuva kesimlerden gelecek siyasal basınçlara açıktır. Bunlara karşı kendiliğinden bağımsızlık yoktur. Karşı koymak, ancak uyanıklığı elden bırakmayan bilinçli bir mücadeleyle mümkündür. Tüm bu gibi hususlardan rahatça anlaşılacağı üzere, devrimci siyasal mücadele hiçbir zaman kolay ve pürüzsüz şekilde yürümemiştir, yürüyemez. Bu noktada yine Lenin önderliğindeki Bol-

şeviklerin deneyimini kısaca hatırlamak yararlı olacaktır.

RSDİP içinde yaşanan siyasal çekişmeler bir yana, Lenin kendi Bolşevik örgütü içinde bile devrimci siyasete ters eğilimlerle yüz yüze gelmiş ve çeşitli sıkıntılı durumlar yaşamıştır. Örneğin bir dönem Bolşevikler arasında, işçi sendikalarına ve benzeri yasal kuruluşlara yardım edilmesine karşı çıkan eğilimler uç vermiştir. “Otzovistler” ve “ültimatömcüler” diye adlandırılan bu eğilimler, tam anlamıyla küçük-burjuva sekte bir anlayışla legal olanaklardan yararlanmayı gevşeklik olarak değerlendirmişlerdir. Sendikal çalışmadan ya da parlamento kürsüsünden yararlanmanın Bolşevikleri bozacağı gerekçesiyle, yaşamdan kopuk yapay bir sertliği savunmuşlardır. Bu tür görüşleri tamamen yanlış bulan Lenin, bunlara karşı ısrarlı bir mücadele yürütmüştür. Çünkü bu tür yanlış davranışlar, bütün pratik çalışmalardan vazgeçmek ve kitleleri gerçek yaşamdan hareketle örgütlemek yerine onlardan kopmak anlamına gelir. Örnek almak gerekir ki, Lenin’in siyasal çizgisi yasal olanaklardan devrimci tarzda yararlanma, kitlelerin uyanışına öncülük etme ve en elverişsiz görünen koşullarda bile belirli ölçüde sınıfın kitesine ulaşabilme gibi özellikler içerir.

Rusya’da 1905 devrimini takip eden gericilik yılları, aradan onca uzun zaman geçmiş olsa bile, günümüz için son derece eğitici derslerle doludur. Bu yıllar Lenin ve Bolşevikler için sınıfın devrimci partisini inşa ve sınıfın illegal örgütlenmesini güçlendirme çabası bakımından yoğun bir mücadele dönemidir. Lenin önderliğindeki Bolşevik çizgi, her türlü olumsuz koşula rağmen geleceğe uzanan sağlam devrimci temellerin döşenmesiyle karakterize olur. Aynı dönem boyunca Menşevik çizgi ise, tarihsel iyimserliği öldüren bir karamsarlık, ters akıntıya kendini kaptırıp düzene teslim olma, parti örgütlerini dağıtan tasfiyecilik gibi özelliklerle kendini ortaya koyar. Gericiliğin baskıları karşısında işçi sınıfının illegal mücadelesini inkâr eden ve tam anlamıyla legalizme dümen kıran tasfiyecilik, işçi sınıfının devrimci mücadelesine büyük zarar vermiştir.

Lenin 1905 devriminin yenilgisini izleyen gericilik günlerinde, “bekleyin, 1905 tekrar gelecek” diyerek devrimci mücadelenin geleneklerine bekçilik etmenin ve bu gelenekleri geliştirip güçlendirmenin önemine ve gerekliliğine işaret ediyordu. Aynı dönemde Menşevikler ise 1905 Moskova ayaklanmasını suçlamakla meşguldüler. Onlara göre liberal burjuvaziyi ürkütüp kaçırarak hiçbir şey yapılmamalıydı ve işte Bolşevikler bunu yapmışlardı. Menşevikler

devrimin yenilgisinden liberal kaypaklığı sorumlu tutacak yerde, suçu Bolşeviklerin sırtına yüklemişlerdi. Güya Bolşeviklerin devrimci mücadele yöntemleri liberalleri korkutmuş ve o nedenle liberaller demokratik devrimden yan çizmişlerdi! Menşevikler bu tür söylemler eşliğinde devrimci mücadeleden yan çizdiler ve parti örgütlerini tasfiyeye giriştiler. Lenin ise, devrim dalgasının geri çekilme döneminde temel görevi, işçilerin devrimci partisinin şerefini, prestijini ve devamlılığını korumak şeklinde ortaya koydu.

Rusya'nın kahırlı koşullarına karşın, Lenin önderliğindeki Bolşeviklerin nihayetinde işçi sınıfını 1917 Büyük Ekim Devrimiyle işçi iktidarının kurulduğu bir noktaya ulaştırabilmeleri boşuna değildir. Bu başarı, işçi sınıfının mücadeleye atılmasının yanı sıra Bolşevik önderliğin siyasal mücadelede sahip olduğu pek çok meziyetin ürünüdür. Koşullar ne denli zor olursa olsun hedefe kilitlenmek ve her zaman somut ana halkayı kavrayıp harekete geçmek Lenin'in ve onu izleyen kadroların bir meziyeti ve devrimci mücadele açısından bir gerekliliktir. Lenin'in Bolşevik kadroları değişen koşullara bağlı olarak istenilen noktalara çekmek için çubuğu bir uca fazladan bükme yöntemi önemlidir. Bu bilinçli "aşırı uçta" kavratma yöntemi sayesinde kadrolar o an için asıl olana (ana halkaya) odaklaşır. Fakat söz konusu taktik hedef aşılmıca, gerekli düzeltme hamlesi nedeniyle Lenin bu kez çubuğun bir uca fazlaca bükülmesinden kaynaklı aşırılıkları eleştirir. Devrimci mücadeleye siyasal yaşamın büyük dalgaları ortasında yol aldırma çabasını kavrayamayan küçük-burjuvaya bu eleştiriler bir başarısızlığın ilanı ya da tutarsızlık olarak görünür. Oysa başarılı bir adım neticesinde ulaşılan her basamak, yeni bir görev için bir yetersizlik ve aşılması gereken düzey anlamına gelir. Hayatın dinamiği budur.

Sınıftan kopuk aydın tutumu

Daha en baştan vurgulayalım ki, biz burada ve çeşitli yazılarımızda sınıftan kopuk aydının (entelektüelin, okumuşun vb., ne dersiniz deyin) devrimci mücadele açısından olumsuz tutumunu vurgulamak istiyoruz. Zira, kapitalizmin çürüme çağında işçi sınıfının devrimci mücadelesine destek sunmayan bir aydının ilerencilik, devrimcilik vb. iddiasının aslında bir yere varmayacağı çok açık. Kapitalizme karşı mücadelede bu tür unsurların rolünün abartılması ise yarardan çok zarar getirecektir. Bizce bu gibi gerçeklerin açıkça dile getirilmesi önemlidir ve gereklidir. Bunun ötesinde, amacımız aydının

tarihsel rolünü küçümsemek ya da anti-kapitalist mücadeleye destek sunan aydınların varlığını yadsımak değildir.

Bir öncü işçinin devrimci bilinçle donanma, gelişme, komünistleşme süreci bireycilikten uzak örgütlü bir çabanın ürünüdür. Devrimcileşen işçinin bilginlenme ve gelişme tutkusuyla, bireyci aydınının ihtiras ve kariyerizmi arasında dağlar kadar fark vardır. Sınıftan kopuk bir aydının kendini geliştirme çabası, her zaman örgütlü mücadeleye uzak duran bireyci tutkuyu yansıtır. Öncü işçiyi bilinçlendirme adına, ona aydınının bireyci gelişme tutkusunu aşıl原因an sözde sosyalist eğilimler de neticede işçileri örgütsüzlüğe sürükler. Bu eğilimler, sözde bir gelişme adına öncü işçileri fabrikalarındaki işçi arkadaşlarından, sınıftan, kitle çalışmasından kopartır ve mücadele içindeki işçileri devrimcileştirecek yerde onları kariyerist birer aydın bozuntusu haline getirir.

İşçilerin eğitiminde emeği büyük olan Krupskaya önemli bir noktaya işaret eder. İşçilerin eğitiminde görev aldıklarında dahi, Bolşevikleşmemiş aydınların derdinin işçileri tanımak değil, işçilere konferans çekmek olduğunu vurgular. Bu bağlamda kendi deneylerini aktarırken, Krupskaya bir aydın tipolojisine dikkat çeker. Örneğin Rusya'da ünlü Narodnik aydınlardan Struve 1905 öncesi dönemde bir devrimci olarak görünmektedir. Ama onu yakından tanıdığına, Struve'nin kitabiligi ve yaşamın canlı ağacına olan ilgisizliği Krupskaya'yı derinden şaşırtmıştır. İlerleyen yıllar Struve tipi aydınların eğreti devrimciliklerini eninde sonunda silip süpürecek ve onların gerçek kimlikleri ortaya çıkacaktır. Nitekim Rusya'da da 1905 devriminin yenilgisini takip eden yıllar içinde Struve gibi aydınlar devrimci mücadeleyi desteklemekten tamamen vazgeçmiş ve liberal burjuvaların sınırlı ölçekte demokrasi vaat eden anayasa mücadelesinin savunucuları haline gelmişlerdir.

Bir aydının devrimcilikten dem vurduğunda bile genelde siyasal tutumunun sallantılı olması, burjuva liberal çevrelerden fazlasıyla etkilenmesi ve giderek onların sınırlı demokrasi mücadelesine adaptasyonu ideolojik bir sınıf tutumudur. Aydınların devrimci bir örgütün disiplini altında hedefe kilitlenmesi ve hedeften şaşmadan yol alması çok zordur. Onun nesnel konumu bireyci eğilimleri besler ve devrimci teoriyle ilgisinde ise yaşamın dinamiğinden, devrimci pratikten kopuk bir kitabilik ağır basar. Oysa Marksizm devrimci teori ve devrimci pratiğin diyalektik birliği demektir. Devrimci teori olmadan başarılı bir devrimci pratik olamaz. Teorisiz bir pratik pusulasız gemiye benzer. Diğer yandan devrimci pratiğin yol göstericiliği olmadan teori devrimcileş-

mez ve aydınların laf kalabalığına dönüşür. Devrimci pratikle bütünleşmemiş bir teori merakı, olsa olsa yaşamın diyalektiğini kavrayamayan, körleşmiş kitap kurtları yaratır. Lenin her zaman kalıpcı, ezberci yaklaşımları, Marksizmi dondurarak onu adeta bir puta çevirenleri eleştirmiştir. Yaşam kuşkusuz tüm sürprizleri, artıları ve eksileriyle her türlü teorik kavramdan daha zengindir ve o yüzden Lenin Goethe'nin o ünlü sözünü sık sık hatırlatmıştır: “Teori gridir dostum, yaşamın ebedi ağacı ise yeşildir”.

Menşeviklerin ve aydınların sergilediği kaypaklığın geçmişte ve günümüzde çeşitli örnekleri mevcuttur. Sınıfsal aidiyet hissi ve yaşam tarzlarıyla proletaryanın devrimci mücadele anlayışından uzak bu tipolojilerin siyasal tutumlarında da aslında şaşılacak bir yön yoktur. Asıl önemli olan, proleter devrimci olma iddiasında olan kişi ve çevreler arasında tanık olunan sınıftan kopma ve sıkı devrimcilik adına işçilerin tepesinde bürokratlaşma halleridir. Bu duruma günümüzde tanık olduğumuz gibi, geçmişten ders almak gerekirse, Lenin'in sağlığı döneminde Bolşevikler arasında yaşanan “komitecilik” eğilimi hatırlanabilir.

Bolşevik örgütte uç veren komitecilik eğiliminin öncesinde, 1900'lü yılların başında işçi sınıfı içindeki devrimci örgütlenmenin zayıflığına bağlı olarak RSDİP içinde gelişen ekonomizm eğilimi yer alır. O yıllarda Petersburg'daki parti örgütü, işçilerin komitesi (Manya) ve aydınların komitesi (Vanya) diye ikiye ayrılmıştır. Parti örgütlenmesine soyunan bazı sözde devrimciler ekonomizm eğiliminin bir ifadesi olarak şunu savunmuşlardır: İşçilerin komitesi özellikle ekonomik mücadeleyi sürdürmeli, bu arada aydınların komitesi ise yüksek siyaset sorunlarını yönetmelidir. Aslına bakılacak olursa bu “yüksek siyaset” de devrimci bir siyaset değildir ve liberal siyasete yakındır. Lenin, işçilerin ekonomik mücadelesine kitleleri harekete geçiren bir kaldıraç olarak büyük önem vermiş fakat devrimci siyaseti sendikacılığa indirgeyen ekonomizm eğilimine karşı da amansız bir mücadele yürütmüştür.

Lenin önderliğinde yürütülen siyaset ve örgütlenme çabaları neticesinde, ilerleyen yıllar içinde Bolşevikler, parti çalışmasında “işçilerin komitesi” ve “aydınların komitesi” şeklindeki pespaye ayrımları ortadan kaldırmışlardır. Fakat bu kez de 1905 devrimini takip eden gericilik yıllarının ürünü olan bir “komitecilik” eğilimi Bolşevikler arasında görülmüştür. Bu durumu anlamak için o dönemin koşulları hatırlanmalıdır. Gericilik yıllarında Rusya'daki Bolşevik örgütler kaçınılmaz olarak yasadışı yerel komiteler biçiminde varlıkla-

rını sürdürmeye ve son derece güç gizlilik koşulları altında çalışmaya koyulmuşlardır. Geçmişin aydın komitelerinden farklı olarak, bu yerel komitelerin otoritesi haliyle Bolşevik işçiler tarafından benimsenmiştir. Ancak ne yazık ki bu komitelerin içinde hemen hemen hiç işçi üye yoktur. Daha da kötüsü, bu durum komite unsurlarını rahatsız edecek yerde, onlar mevcut durumun sürdürülmesini savunan ve komitelerde görevlendirme açısından işçilere pek de güvenmeyen bir eğilim geliştirmişlerdir.

Bu tür bir eğilimi besleyen, elle tutulur maddi çıkarlar değildir. Ne var ki bazı parti görevlilerinin kendi görevlerini mutlaklaştırma, parti kararlarını “aşağıya” dikte edilecek buyruklar şeklinde kalıplaştırıp alt parti örgütlerinin inisiyatifini boğmaları ve komitelere işçi üye kazanma zorunluluğunu görmezden gelmeleri komitecilik eğilimini yaratmış ve beslemiştir. Bu tarihsel örnekten alınması gereken dersler var. Kendini devrimci mücadelenin öznesi olan işçilerin üzerinde görmeye başlayıp kibre kapılan ve görevlerini bü-tünselin bir parçası olarak kavramayıp abartan yöneticiler giderek büyüklük kompleksine kapılır ve bürokratlaşırlar. Devrimci bir parti içinde her zaman uç verebilecek olan bu hastalığın panzehiri, parti örgütlerini sınıftan kopmadan komünistleşmeyi başaran işçi üyelerin böbürlenmeyen ruhuyla beslemektir. Lenin daha 1903 yılında kaleme aldığı Bir Yoldaşa Mektup broşüründen başlayarak, her zaman işçilerin parti komitelerine kazanılması gereğini savunmuştur. 3. Parti Kongresinde “komitecilerin” tüm itirazlarına rağmen, partinin yerel komitelerinde her iki aydına karşılık sekiz işçinin yer almasını talep etmiştir. Devrim döneminde ise, Lenin, vaktiyle savunduğu “parti komitelerinde iki aydına karşılık sekiz işçinin yer alması” dileğinin artık eskidiğini belirtecek ve yeni parti örgütlerinin bir partili aydına karşılık birkaç yüz partili işçiye sahip olması talebini yükseltecektir. Görüleceği üzere, Lenin daha baştan itibaren partide işçiler adına hareket ederek onlardan kopan ve onların üzerinde yükselen bürokratlara karşı olmuş ve bürokratlaşma eğilimine karşı mücadele yürütmüştür.

Devrimci varoluş

Lenin yalnızca proletaryayı en tutarlı devrimci sınıf olarak kabul eder. Devrimci örgütlenmede sınıftan kopuk olmayan, işçilerin yaşamına yabancılaşmayan, onların tepesinde ayrıcalıklarla donanmış bürokratlar olmayı nefretle reddeden kadroların yaratılmasına birincil derecede önem verir. Devrimci

varoluş, Marksist dünya görüşüne dayanan bir inanç, sınıfa güven, sınıftan kopmamak, derin ve içten bir yoldaşlık duygusu, sınıf devrimcisine yaraşan bir yaşam tarzı, kibir ve bencillikten arınma gibi hasletler temelinde ortaya çıkar ve gelişir. Lenin ve benzeri komünistler kendilerini bu temelde var etmiş ve bu hasletlerini mücadele içinde geliştirmişlerdir. Lenin'in yoldaşları, onun proletaryanın sınıf güdüsüne, yaratıcı gücüne ve tarihsel görevine sarsılmaz biçimde inandığını ve güvendiğini her fırsatta dile getirmişlerdir. Lenin, işçi-emekçi kitlelere ilişkin bilginin, ancak onlarla sıkı bağlar kurarak elde edilebileceğine derinden inanmıştır ve ayrıca da işçi sınıfının belirli bir andaki ruh halini derinden kavramakta inanılmaz bir önseziye sahiptir.

Alman ve enternasyonal işçi hareketinin önde gelen liderlerinden biri olan Clara Zetkin, Lenin'in ölümünden (21 Ocak 1924) sonra ona ilişkin anıları en küçük ayrıntılarıyla anlatmanın kendisi için bir görev olduğunu belirtir. "Lenin'in kişiliği, büyük bir önder olmakla büyük bir insan olmanın mükemmel uyumunun ifadesidir" der ve emekçi kitlelerin sahteyle gerçeği, kibirle alçakgönüllülüğü ve boş böbürlenme ile gösterişsiz sevgiyi en ufak kuşku duymaksızın derin sezgileriyle hemen ayırdığına dikkat çeker. İşte işçi sınıfının Lenin'e duyduğu sevgi de bu gerçeklikten kaynaklanır. Lenin'in insan olarak sahip olduğu derin tevazu, eşsiz bir devrimci kararlılık ve inatla sentezlenmiştir. Nitekim Zetkin'in aktardığı üzere, her karşılaştığı yüzü bir sanatçının keskin gözleriyle inceleyen Rosa Luxemburg, II. Enternasyonal'in 1907 Stuttgart kongresinde Lenin'i Zetkin'e göstererek şöyle der: "Bu adama iyi bak. O Lenin'dir. Başına dikkat et: Nasıl inatçı, ne kadar güçlü bir iradeye sahip."

Zetkin Lenin'le her karşılaştığında, en önemsiz bir şeyin bile onun keskin bakışlarından ve berrak zihninden kaçmadığını hissettiğini belirtir. Her karşılaşmada, Lenin'in en karakteristik özellikleri olan sadeliği, içtenliği ve yoldaşlarıyla ilişkilerindeki doğallığı karşısında büyüldüğünü hatırlatır. Büyük Ekim Devriminin önderi olan Lenin'in, devrimci iktidarın kurulması gibi muazzam önemdeki bir olaydan sonra bile konuşma tarzındaki gösterişsizliğin, sadeliğin ve alçak gönüllülüğün zerre kadar değişmediğini söyler. Lenin için "parti kitleleriyle tamamen kaynaşmıştı, onlarla aynı hamurdandı, tam anlamıyla içlerinden biriydi" der.

Yine Zetkin'in anılarında belirttiği üzere, Lenin kendisiyle konuşmak isteyen hiçbir yoldaşını geri çevirmeyen ve ona aktarılan her sorunu, her şikâyeti

büyük bir dikkat ve anlayışla dinleyip yanıtlayan bir liderdir. Zetkin, “Onun gençlerle nasıl anlaştığını görmek insanı çok duygulandırır. Gençlerle ilişkisi yoldaşçaydı; onda, yaş farkını üstünlük gibi gören orta yaş grubunun bu yurganlığına, kibir ve bilgiçliğine rastlamak imkânsızdı” diye aktarır.

Zetkin, Lenin’in davranışlarını “Alman Sosyal Demokrasininin Parti Babalarının ceberrut tavırları” ile karşılaştıracak ve Lenin’in her zaman eşitler içinde bir eşit olarak davrandığına dikkat çekecektir. Ve takiben şöyle diyecektir: “Onda iktidarı elinde tuttuğuna, belirleyici ve egemen kişi olduğuna dair en küçük bir işaret göremezsiniz. Parti içindeki otoritesini; ideal bir önder ve yoldaş olarak yarattığı saygınlıkla, onun her zaman anlayışlı olduğunu ve karşılığında da anlayış beklediğini kavrayanlara gösterdiği saygının üstünlüğüyle kazanmıştı.” Zetkin, devrim sonrasında Lenin ailesine yaptığı ziyarette anladığı üzere, 1915 Martından beri görmediği Krupskaya’nın da tevazuundan ve doğallığından zerre kadar yitirmediğini belirtir. Burjuva dünyasının deyişiyle artık “first lady” olan Krupskaya’nın, aslında ezilen ve acı çeken insanlığın davasına bağlılıkta bir numara olduğunu vurgular. “Onunla Lenin’in beraberliği, hedefler ve hayatın amacı üzerinde fikir birliğinin en güzel örneğidir” der.

Lenin’in yoldaşlarının bu bağlamda aktardığı pek çok çarpıcı örnek vardır ve bunlar sağlam bir sınıf devrimcisi olmak için içten bir çaba sarf edenler açısından son derece eğitici. Zafere ilişkin büyük nutuklar atmamanın ve her zaman sade ve mütevazı bir tutumla görevlere odaklanmanın örneğini verir Lenin. Ekim Devriminin akşamında Sovyet toplantısında görüldüğünde çılgınca bir alkışla karşılanırken, Lenin tam bir ciddiyetle herkesin dikkatini üstesinden gelmesi gereken görevlere çeker. Lenin, devrimci iktidar kurulduğunda kendisine daha çok maaş ödemeye yeltenen yoldaşlarına öfkelenmiş ve her zaman bu gibi girişimlere karşı çıkmıştır. Ellerine iktidar fırsatı geçirdiklerinde hemen bürokratlaşan ve kendilerini ayrıcalıklara boğan tüm sözde komünistlerin cibilliyetini teşhir edercesine, gerçek bir Bolşevik ve muzaffer işçi devriminin önderi olan Lenin, işte böyle sade, tutarlı, ilkeli ve mütevazı bir önderdir.

Bu gibi tarihsel örneklerin ışığında vurgulamak gerekir ki, iyi bir komünist olabilmek için, işçinin devrimci teoriyle donanarak gelişmesi ve aydın kökenden gelen birinin de içinden çıktığı okumuşlar elitinin sınıf devrimciliğine yabancı özelliklerinden tamamen arınarak dönüşmesi şarttır. Lenin ve

Krupskaya'nın her vesileyle belirttikleri üzere, Rus Bolşevikleri arasında çalışkanlığı, kibirsizliği, büyük örgütçülüğü ve adanmışlığıyla sivrilen Sverdlov böyle bir komünisttir. Sverdlov, kaynağını proletaryanın devrimci mücadelesine inanç ve bağlılıktan alan büyük bir kararlılığın adamıdır. İşçilerin sevdiği bir önder, pratik çalışmayı en iyi ve en kapsamlı şekilde yürüten bir önder olmanın yanı sıra, öncü proletaryanın örgütleyicisi ve profesyonel devrimcinin en belirgin örneğidir. 1917 Ekim Devrimi öncesinde Bolşevik örgütlenmede böbürlenmeden büyük işler başaran Sverdlov, devrim sonrasında da sovyet iktidarı için ve karşı-devrimle mücadelede vazgeçilmez bir yoldaş olmuştur. Lenin onu her zaman "muazzam bir örgütçü" olarak tanımlamıştır. Sverdlov'un ölümünden (18 Mart 1919) sonra düzenlenen özel toplantıda Lenin onu anarken, geniş proletarya kitlelerinin örgütleyicisi olarak çalışmasının değerini özellikle belirtir. Onun teori ile pratiği birleştirmedeki yeteneğine, erdemlilik konusundaki ününe ve örgütçülük yeteneğine değinir.

Lenin Sverdlov'u şu sözlerle betimler: "Bu profesyonel devrimci, kitlelerle teması, bir an için olsun, hiçbir zaman kaybetmemiştir. Her ne kadar çarlığın koşulları, o zamanın devrimcilerinin pek çoğunun yaptığı gibi, onun daha çok yeraltında yasadışı çalışmasını zorunlu kılmışsa da, Yoldaş Sverdlov o zaman bile, yeraltındaki yasadışı faaliyetlerinde, yirminci yüzyılın ilk yıllarından başlayarak aydınlar arasından çıkan eski devrimciler kuşağının yerini almaya başlayan öncü işçilerle el ele ve omuz omuza yürümeyi başarmıştır." Lenin'in Sverdlov'un meziyetlerini sıralarken değindiği bir husus özellikle büyük önem taşır. Şöyle ki, sınıf içinde yürütülen devrimci mücadelede her zaman akılcı ve planlı bir ekip çalışması egemen kılınmalıdır. Bireysel başarı ve bireysel haz yani bireycilik, işin özünde kolektivizmden yaşam bulan Bolşevik devrimciliğe yabancıdır. Lenin, "Sverdlov bize proleter kitlelere yaraşır ve proletarya devriminin gereksinmelerine uygun, gerçekten örgütlü, akılcı takım çalışmasını sağladı" der ve böyle bir takım çalışması olmaksızın tek bir başarı sağlanamayacağı, sayısız güçlüklerden bir tekinin bile üstesinden gelinemeyeceği gerçeğinin altını çizer.

Bilgi açısından taşıdıkları kimi eksikliklere karşın, büyük bir inanç, azim ve tutkuyla komünistleşen öncü işçilerin, yarım yamalak aydın unsurlara oranla sahip oldukları pek çok meziyet vardır. Bu bakımdan Lenin önderliğindeki Bolşevikler arasında sivrilen işçi komünistler de günümüze örnek teşkil eder. Krupskaya anılarında bu gibi unutulmaz örnekleri hatırlatır. Önde gelen Bol-

şevik işçilerden biri olan Yakutov'u övgüyle anar. Yakutov yaşamını her yerde kazanan, çalışkan elleri sayesinde ekmek parasını taştan çıkartan bir Bolşeviktir. Gizlilik teknikleri konusunda iyi yetişmiş ve böbürlenmekten, kahramanlık taslamaktan, palavradan nefret eden bir sınıf devrimcisidir. Parti çalışmasında her şeyin sessizce ve etkili bir şekilde yapılmasını savunmuştur. Yakutov, 1905 devrimi döneminde Ufa'da kurulan cumhuriyetin devlet başkanı olmuş, ancak takip eden gericilik yıllarında Ufa cezaevinde idam edilmiştir. O cezaevi avlusunda güçlü devrimci inancıyla ve cesaretle son nefesini verirken, tüm tutuklular kendi hücrelerinde bir ağızdan haykırıp, onun ölümünü hiçbir zaman unutmayacaklarına ve onu öldürenleri asla bağışlamayacaklarına and içmişlerdir.

Bir başka örnek Bolşevik işçi Babuşkin'dir. Krupskaya, Babuşkin'e ilişkin olarak küçük ama özgün bir olayı hatırlar. Bolşeviklerin birlikte çalıştığı komünlerden birine Babuşkin'in ziyaretinden sonra, Krupskaya her şeyin son derece derli toplu olduğunu görür ve şaşırır. Bütün döküntüler toplanmış, gazeteler masanın üstünde ayrılmış ve etraf silinip süpürülmüştür. Bunu yapan, "Rus aydını çok savruktur, etrafını derleyip toplayacak bir hizmetçiye ihtiyaç duyar, kendisi beceremez" diyen Babuşkin'den başkası değildir. Bu küçük örnek bile, ağzı çok laf yapıp süprütüsünü toparlayamayan bir aydın ile, her türlü yorgunluğuna rağmen yaşamı tüm ayrıntılarıyla üretmeyi bilen Bolşevik işçi arasındaki farkı göstermeye yeterlidir.

Nitekim Bolşevik işçiler, kendilerine toplumsal yaşamı baştan yaratma fırsatını veren Ekim Devrimiyle birlikte, üretimden eğitime ve sanata pek çok alanda şaha kalkmışlar ve nice kahramanlıklar yaratmışlardır. Bu mucizenin sırrı ise, işçilerin devrimci bilinçle donanıp dönüşmesi ve örgütlü gücün harekete geçirilmesidir. O nedenle, daha siyasal mücadelesinin başlangıç dönemlerinden itibaren tüm yaşamını işçilerin sağlam ve kalıcı temellerde devrimci partisinin inşasına adayan Lenin, Ekim Devrimi sonrasında da her fırsatta "sosyalist inşanın özü örgüttür" vurgusunu yinelemiştir.

Sonsöz

Lenin ve onun dönemindeki Bolşeviklerin mücadelesi ve sınıfın devrimci örgütünü yaratırken uyguladıkları tarz, bugün de Leninist parti anlayışına bağlanan sınıf devrimcileri için son derece önemlidir, eğitici ve örnektir. Leninist parti anlayışı kalıplaştırılarak uygulanacak bir model değil, günün somut

koşullarında sınıf içindeki devrimci mücadelede yeniden yaratılarak yaşatılması gereken bir ruhtur, özdür. Devrimci örgütün yaratılması bağlamında Lenin'in çabasına ve Bolşevik deneyime dair unutulmaması ve takipçisi olunması gereken öylesine çok ve önemli husus var ki. Fakat belki de en önemlileri, Lenin'in tüm mücadelesi boyunca bizzat örneklemiş olduğu üzere, devrime adanmışlığı, zorluklar karşısında yılmamayı, gericilik günlerinde bile mücadele azmini ve tarihsel iyimserliği yitirmemeyi başarmak olsa gerek.

Lenin Çarlık Rusyasının baskı ve zulmü, ağır sürgünlük koşulları, emperyalist savaş döneminin alevleri karşısında işçi sınıfına güven, devrimci mücadele azmi ve Marksizmin aşıladığı iyimserlik sayesinde her zaman ters akıntılara karşı yüzmeyi başardı ve bu konuda yoldaşlarına da örnek oldu. Bizler de Lenin'in açtığı yoldan ilerlemeye çalışıp, ters akıntılara karşı yüzmeyi başarak bugünlere geldik. Harcımız devrimci Marksizmin ışığıyla ve enternasyonalist komünistlere yaraşır bir tarihsel iyimserlikle karılı. Verili an kasvetli bir tablo sunabilir. Ancak biliyoruz ki, en olumsuz koşullarda bile mücadeleyi sürdürme azmine sahip olanlar, anın karamsarlığına kapılmaksızın mücadeleyi ilerleteceklerdir.